

Сеидба на озими јачмен

Јачменот треба да се одгледува во плодоред. Треба да се избегнува сеидба по стрни жита, како и сеидба по култури кои интензивно се ѓубрени со азот и тревно-легуминозни смеси. Добри предкултури се раните окопни култури.

Во пракса јачменот се сее на почви со послаба плодност, бидејќи неговиот генетски потенцијал за принос не е голем, а на такви почви дава подобри резултати отколку другите стрни жита.

Основна обработка се изведува веднаш по прибирањето на предкултурата на длабочина до 30 см. во зависност од типот на почвата и дали за предкултурата е извршено длабоко орање. Предсеидбената обработка мора да биде квалитетна со цел да се обезбеди добар сеидбен слој.

По однос на ѓубрењето на јачменот треба да се внимава на количината на азот, поради помалата отпорност према полегнување. За сточниот јачмен се употребуваат следните количини на ѓубрива: 60-100 кг/ха азот, 50-80 кг/ха фосфор и 40-60 кг/ха калиум, а за пивскиот јачмен 40-80 кг/ха азот, 60-100 кг/ха фосфор и 80-120 кг/ха калиум. Целата количина на фосфор и калиум и 1/3 од азотот се внесуваат со основната обработка а остатокот од азотот се користи за прихранување.

При сеидбата на јачменот треба да се почитува оптималниот рок на сеидба, бидејќи младите растенија издржуваат температура од -4 до -6°C а кога се израстени(братење) можат да издржат и -10 до -12°C. Оптималниот рок за сеидба на озимиот јачмен е првата половина на Октомври.

Најдобро е сеидбата да се изврши со декларирано семе, со покрупна фракција, за добивање на повисок принос. Јачменот се сее со 300-500 ртливи зрна/м², а најчесто околу 350-400 ртливи зрна/м². Нормата на семе зависи од сеидбениот склоп на сортата, рокот на сеидба, климатските услови, квалитетот на предсеидбената припрема. Сеидбената норма се движи околу 180-220 кг/ха. Се сее на длабочина од 3-4 см на влажна и тешка почва и од 4-6 см на лесна и сува почва.

До колку сеидбата е извршена на лошо припремена површина (грутлива), треба да се изврши валјање, со цел да се покрие семето и да се поттикне поникнувањето.

Прихраната со планираната количина на азот се врши на самиот почеток на пролетната вегетација, а по потреба се врши и втора прихрана.

Најчести и економски најзначајни штетници на јачменот се забрусот и житната пијавица (лема).

До колку на иста површина секоја година се менува јачменот со окопни култури, забрусот не представува проблем. Хемиските мерки се применуваат до колку после никнењето се утврдат во просек 5-6 нападнати растенија на 1².

Сузбивањето на лемата се врши до колку има повеќе од 10 ларви на м², со инсектициди наменети за заштита од овај штетник.

Основна мерка за сузбивање на болестите кај јачменот е користење на здраво и дезинфицирано семе.

Озимиот јачмен и плевелите со порастот на температурите брзо се развиваат, поради што сузбивањето на плевелите треба да се изврши што порано.

За сузбивање на класести и широколисни плевели можат да се користат хербицидите: ТЕНА, ЉУАРТЗ СУПЕР, СЕКАТОР и др. а за сузбивање само на широколисни плевели можат да се користат хербицидите: ДЕХЕРБАН, АГРОСАН, ПЛЕВИСАН, МОНОСАН ХЕРБИ (овие препарати се врз база на активна материја 2,4-Д), АРРАТ, ЛАНЦЕЛОТ СУПЕР и др.

Жетвата на јачменот треба да се изврши на време, бидејќи јачменот е култура, која во својата целосна зрелост може да претрпи големи загуби од оронување на зрното, од кршење на делови од класот или на цели класови. Ваква појава се забележува особено кај озимиот јачмен, од кои многу форми во моментот на зрелост имаат лесно кршливи класови вретена.

М-р Цветан Јовановски